

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

פקודי

(חלק בו שיחה א)

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וחמש לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת פקודי, כג"כט אדר, ה'תשפ"ה (א)

LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2025

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY®

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

Kehot Publication Society® and the Kehot logo are registered trademarks of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

פקודי

(וגבאי) אויף דעם זהב כסף ונחושת (מיט דעם הילף פון די לויים).

געפינט מען אַ דבר פלא אין פירוש רש"י אויף דעם פסוק, וואו זיין פירוש אויפן ערשטן טייל פסוק איז לכאורה בסתירה צו זיין פירוש אויפן צווייטן טייל פסוק:

„אלה פקודי“ טייטשט רש"י „בפרשה זו נמנו כל משקלי נדבת המשכן כו״, ד.ה. דער פשט פון „פקודי המשכן“ איז – דער חשבון פון נדבת המשכן, ובמילא באַציט זיך דאָס (ניט צו פ' ויקהל, נאָר) צו דעם וואָס קומט ווייטער „בפרשה זו״;

אַבער אויף „עבודת הלויים“ איז רש"י מפרש: „פקודי המשכן וכליו היא עבודה המסורה ללויים במדבר לשאת ולהוריד ולהקים איש איש למשאו המופקד עליו כמו שאמור בפ' נשא״⁶ –

(6) ראה רלב"ג ואברבנאל כאן. ועוד. ולהעיר מעזרא ח, כט ואילך.

(7) באיזה דפוסים הנפוצים נדפס „הוא“ ולכאורה הוא ט"ס.

(8) ולא פ' במדבר – כי רק בפ' נשא מסופר אודות „עבודת הלויים ביד איתמר“ (כי עבודת הקהלים בס"פ במדבר היא ביד אלעזר – שם ד, טו ובפרש"י שם ד"ה פקודת).

וקושיית הרמב"ן כאן „למה יזכיר פקודת איתמר ולא יזכיר פקודת אלעזר שהיא הנכבדת“ – י"ל שרש"י סובר „כתי' הראב"ע כאן בפירושו הקצר (וכן תי' בתוס' (הדר זקנים) כאן): ביד איתמר שהוא ממונה על רוב כלי הקדש (ולהעיר שגם לפי הרמב"ן צ"ל ש„אמר פקודת איתמר על הרוב“ – ל' טור הארוך כאן. וראה ל' הרמב"ן).

זהב יש בו לא ספר שנתנו משה להם במנין ובמשקל ולכך לא הזכיר כאן פקודת אלעזר. וראה הערה 9. ואכ"מ.

(* וצ"ע בס' הואיל משה (באר הטיב) – לבעהמים מטה משה – על פרש"י כאן.

א. אין דעם פירוש הפסוקי „אלה פקודי המשכן גו' אשר פוקד על פי משה עבודת הלויים ביד איתמר גו״ איז פאַראַן אַ פלוגתא אין מפרשים:

(א) איין פירוש איז, אַז „אלה פקודי המשכן“ באַציט זיך אויף דער מעשה המשכן וואָס שטייט אין דער פריערדי-קער סדרה (אין פ' ויקהל), וואו עס ווערט דערציילט בפרטיות וועגן עשיית המשכן וכליו. און לפ"ז איז דער טייטש פון „פקודי (המשכן גו' עבודת הלויים גו״), פון ל' מינוי ותפקיד, אַז דער משכן וכליו זיינען די „פקודי עבודת הלויים שפקדם משה ביד איתמר“³ (און ווי דערציילט אין חומש במדבר⁴ אַז די לויים זיינען נתמנה געוואָרן אויף צו טראָגן דעם משכן וכליו).

(ב) „אלה פקודי המשכן גו״ מיינט דעם חשבון פונעם זהב כסף ונחושת פון נדבת המשכן וואָס ווערט (ווייטער) אויסגערעכנט אין אונזער סדרה. ולפ"ז איז „פקודי“ מל' מנין וחשבון – און דער פירוש פון „עבודת הלויים ביד איתמר“ איז⁵, אַז איתמר איז געווען דער ממונה

(1) ריש פרשתנו.

(2) ב' הדיעות הובאו ברמב"ן, כלי יקר ועוד כאן.

(3) ל' הרמב"ן כאן. וראה ראב"ע כאן. ולקמן בפנים מפרש"י.

(4) במדבר א, נ"ג. ג, כה"כו. לא. ל"לו. ד, ד (ובפרש"י). שם, טו ואילך. נשא ד, כד ואילך. שם, לא ואילך.

(5) ראה תנחומא פרשתנו ה. שמו"ר פנ"א, א"ב. מפרשים שבהערה הבאה*. ועוד.

(* אבל ברמב"ן מפרש ש„הכל נתן משה במספר במשקל ביד איתמר“. היינו מפני שמכסף פקודי העדה ונחושת התנופה נעשו חלקי כלי המשכן השייכים לפקודת איתמר (משא"כ פקודת אלעזר שנעשה מחזה – מכוין שלא ידעו „צפוי כל כלי כמה

עס שטייט אין פרשת נשא¹³, „ובשמות תפקדו את כלי משמרת משאם“ (און ווי פאַרשטאַנדיק בפשטות, אַז דער מינוי אויף משא המשכן איז כולל דעם תפקיד צו האַלטן אַ חשבון פון אַלע כלי המשכן און אַכטונג געבן אַז זיי זאָלן אַלע זיין גאַנץ א. ז. וו.).

עס בלייבט אָבער ניט מובן: וואָס איז מכריח רש"י צו זאָגן אַז „פקודי המשכן“ איז כולל צוויי סוגי מנינים¹⁴ און מיינט (ניט נאָר דעם חשבון פון נדבת המשכן, נאָר) אויך דעם מנין פון „כל כלי לכל עבודתו“ (ובמילא צו טייטשן אַז „עבודת הלוים“ איז ווי דער ענין איז בשייכות מיטן מינוי אויף כלי המשכן¹⁵, „לשאת ולהוריד ולהקים כו“)?

ואדרבה: לכאורה איז דאָס אַ פירוש דחוק, וואָרום די תורה איז מפסיק צווישן די צוויי מנינים מיטן סיפור פון עשיית בגדי כהונה – איז שווער צו זאָגן אַז „אלה פקודי המשכן“ באַצט זיך (אויך) צו אַן ענין אין דער פרשה שלא-חרי אחרי'.

וויבאַלד רש"י טייטשט „פקודי“ מל' מנין, האָט ער געדאַרפט לערנען כפירוש המפרשים (הנ"ל), אַז „עבודת הלוים ביד איתמר“ מיינט – אַז דער מנין פון נדבת המשכן האָט משה איבערגעגעבן צו די לויים ביד איתמר.

מרמז רש"י „שפקודת המשכן וכליו“ כולל גם כלים אלה, להדגיש את השייכות לעבודת הלוים שהיא (לא רק לשאת, אלא גם) „להוריד ולהקים“.

13 ד, לב – הובא בראב"ע וספורנו כאן.
14 ואין לומר מפני ש„פקודי“ ל' רבים – כי בנדבת המשכן עצמה נמנו כאן ג' פקודים, „לכסף ולזהב ולנחושת“ (ל' רש"י כאן). וראה לקמן הערה 28.

15 ובפרט שלכאורה דוחק לפרש ד„עבודת הלוים“ קאי רק על חלק (וענין) אחד שב„פקודי המשכן“ (מנין הכלים, ולא מנין משקלי נדבת המשכן).

והיינו, אַז „פקודי המשכן (וכליו)“ מיינט¹⁶ (ניט דעם ווייטערדיקן חשבון פון נדבת המשכן כו, נאָר) דעם מינוי אויפן משכן, „לשאת ולהוריד ולהקים כו“¹⁷!

ב. לכאורה קען מען דאָס פאַרענט-פערן לויטן סיום פון פרש"י אויף „אלה פקודי“ – „(נמנו כל כלי המשכן כו) ונמנו כל עבודתו“, ד.ה. אַז מיט „פקודי המשכן“ ווערט געמיינט ניט נאָר דער חשבון פון נדבת המשכן, נאָר אויך דער מנין פון „כל כלי לכל עבודתו“ (וועלכע ווערן אויס-גערעכנט ווייטער אין דער סדרה¹⁸ (נאָכן סיפור וועגן עשיית בגדי כהונה) ביי „ויביאו את המשכן אל משה“).

ועפ"ז איז פאַרשטאַנדיק דער קישור הענין פון „פקודי המשכן“ מיט „עבודת הלוים“ בהמשך הפסוק – ווייל דער ענין אין „פקודי המשכן“ (דער מנין הכלים לכל עבודתו) איז פאַרבונדן מיט עבודת הלוים, „לשאת ולהוריד ולהקים“¹², ווי

9 בשפ"ח „דק"ל דפשש"מ משמע דעבודת הלוים הוא פקודי המשכן כלומר מנין כלי המשכן לכן פי לשאת ולהוריד.“ וצ"ע, שהרי מפורש ברש"י „פקודת המשכן וכליו היא עבודה המסורה ללוים“, היינו שעבודת הלוים היא „פקודת המשכן וכליו“. [משא"כ להרמב"ן, אף שגם לפירושו „עבודת הלוים ביד איתמר“ שייך להמינוי דפ' נשא (ראה לעיל שוה"ג להערה 5) – הרי לא כתב (כברש"י) ד„פקודי המשכן וכליו היא עבודה המסורה ללוים“ . . לשאת כו,“ אלא מפרש „פקודי המשכן“ היינו „מספר ומשקל“ דכסף פקודי העדה ונחושת התנופה (ע"ש)].

10 וראה אברבנאל כאן השאלה הב'. ועוד.
11 לט, לג ואילך.

12 עפ"ז תומתק אריכות לשון רש"י – בנד"ה אלה פקודי „(כל כלי) לכל עבודתו“ ובד"ה עבודת הלוים מוסיף „(לשאת) ולהוריד ולהקים“:

הלשון „כל כלי לכל עבודתו“ הוא ע"פ ל' הכתוב לעיל (ס"פ תרומה), „לכל כלי המשכן בכל עבודתו“, ובפרש"י שם „לכל כלי המשכן, שהיו צריכין להקמתו ולהורדתו כגון מקבות כו.“ ולכן

(ב) „נמנו כל משקלי נדבת המשכן” –
למאי נפקי'מ הדגשה זו?

נאָכמער: מען געפינט אַ חילוק צווישן
תרגום אונקלוס און תרגום יונתן: אין
אונקלוס שטייט „אלין מניני משכנא”,
אַבער אין תרגום יונתן זאָגט ער „אלין
מנייני מתקלון וסכומהון דמשכנא”. זעט
מען אַז אונקלוס (וואָס איז געענטער
צו פשוטו של מקרא, כידוע – היינו
לשיטת רש"י) זאָגט נאָר דעם לשון
מנין, און רש"י קלייבט אויס (ע"ד)
דעם לשון פון יונתן¹⁸ און איז מוסיף
„משקלי”, ולאידך: ער איז משמיט דעם
וואָרט „וסכומהון”¹⁹!

ד. ויש לומר הביאור בזה:

בפירושו (אויף „אלה פקודי”) קומט
רש"י באַוואָרענען אַ שאלה פשוטה²⁰:
דער לשון „אלה” ווייזט אויף אַ התחלת
ענין, און נאָכמער (ווי רש"י ברענגט
אין ר"פ משפטים) – „כל מקום²¹ שנאמר
אלה פסל את הראשונים”.

(18) ידועה השקו"ט האם ראה רש"י תיב"ע
שעל התורה. ואכ"מ.

(19) ולהעיר שבתרגום ירושלמי מכת"י (שהובא
בתו"ש פרשתנו כאן אות יב) „אלין סכומי" משכנה”.

(20) ראה גם שפ"ח ומשכיל לדוד כאן.
(21) מלבד כאשר הוא סיוס וסיכום הענין
שלפנ"ז (ראה פרש"י בראשית ב, ד ובמפרשים שם.
חוקוני ועוד ר"פ משפטים. ועוד. לקר"ש ח"ה ע'
42 הערה 34 בסופה).

ובנדוד"א ד פרש"י ד „אלה פקודי המשכן” הוא
הסיכום דמעשה המשכן דס"פ ויקהל* – כי (נוסף
על העיקר, שדוחק הכי גדול לומר שהסיכום דפ'
ויקהל בא בתחילת) פ' פקודי (פרשה ז). וראה

(* במשכיל לדוד כאן „דלא שייך כאן תוספת
שהרי זהו עצמו האמור למעלה אלא זהכא אתא
לתת חשבון על הכל” ומשמע שמפרש ד „אלה” הוא
הסיכום דלפניו, אבל צ"ע בדבריו, שהרי כאן בא לא
רק הסיכום דלפניו כ"א מוסיף פרטי החשבון. לכסף
ולזהב ולנחושת”, ומדוע לא שייך כאן „ואלה פקודי
המשכן”?

ג. נוסף אויף דער שאלה בסיוס לשון
רש"י „ונמנו כל כליו לכל עבודתו” –
דאָרף מען אויך פאַרשטיין התחלת לשון
רש"י „בפרשה זו נמנו כל משקלי נדבת
המשכן לכסף ולזהב ולנחושת”.

דער תוכן פון דעם פירוש שטייט
אויך אין רשב"ם, אָבער דאָרט שטייט
עס בקיצור: אלה פקודי – חשבון
הכסף והזהב והנחושת. רש"י איז אָבער
מאָרדך בלשונו:

(א) „בפרשה זו נמנו כו” – ווען רש"י
זאָגט „מנין משקלי נדבת המשכן כו”,
פאַרשטייט מען שוין אַז „אלה פקודי”
באַציט זיך [ניט צו פ' ויקהל – וואו
ס'איז ניטאָ קיין חשבון פון נדבת המשכן
– נאָר] צו „פרשה זו”. צוליב וואָס די
הדגשה „בפרשה זו”?

מפרשים¹⁶ זיינען מבאר, אַז וויבאַלד
ס'איז דאָ אַ הפסק פון עטלעכע פסוקים
ביז די תורה הויבט אָן דעם חשבון¹⁷,
דעריבער מוז רש"י באַוואָרענען אַז
אעפ"כ פאַסט דער לשון „אלה פקודי
המשכן”, וויבאַלד דער חשבון שטייט
„בפרשה זו”.

מען דאָרף אָבער פאַרשטיין: רש"י
האָט געדאַרפט זאָגן: „אלה פקודי –
מנין משקלי נדבת המשכן כו” האמור
בפרשה” (וכיו"ב) [ד.ה. פריער אָפטייטשן
„אלה פקודי” „מנין משקלי כו”) און
דערנאָך צוגעבן וואו דאָס ווערט גע-
זאָגט („בפרשה זו”) – [ע"ד פרש"י אין
ר"פ תולדות: ואלה תולדות יצחק –
יעקב ועשו האמורים בפרשה; פאַרוואָס
הויבט רש"י אַן „בפרשה זו נמנו כו”?

(16) ראה רע"ב, ס' זכרון, דבק טוב ועוד כאן.
(17) ובפרט ע"פ המשך פרש"י, שב „אלה פקודי”
נכלל גם זה ש, נמנו כל כליו לכל עבודתו” – בפ'
שלאחרי אחרי, כנ"ל בפנים.

ה. בהשקפה ראשונה זעט אויס²⁵, אַז מיט זיין פירוש „בפרשה זו נמנו כל משקלי כו“ מיינט רש"י צו טייטשן דעם וואָרט „פקודי“ (ניט אַלס לשון מינוי²⁶, נאָר אַלס לשון מנין וחשבון).

איז דאָס אָבער רש"י אַליין שולל על ידי המשך פירושו „ונמנו כל כליו כו“: ווען „פקודי“ איז ל' מנין — איז זיין באַדייט²⁷ (ניט „ציילונגען“, פעולת המנין, נאָר) די סך־הכלדיקע צאָל, דער באַשטימטער סכום פונעם מנין — ווי ס'איז מוכח אין אָנהויב פ' תשא „כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם“, וואו רש"י טייטשט „כשתחפוץ לקבל סכום מנינם לדעת כמה הם“ — און דער באַדייט פון „פקודי“ פאָסט ניט אויף מנין „כל כליו לכל עבודתו“, היות אַז ביי די כלים האָט די תורה ניט אָנגעגעבן דעם סכום ומספר הכלים, נאָר דער פסוק איז בלויז מונה („מנין“), ציילט און באַשרייבט די כלים.

און וויבאַלד רש"י זאָגט אַז „אלה פקודי“ איז בשייכות מיט די בידע „מנינים“ — סיי מנין נדבת המשכן און סיי מנין הכלים — מאַכט ער דערמיט קלאָר: ערשטנס, אַז „פקודי“ ווערט דאָ גע- טייטשט מל' מינוי ותפקיד, און (ב) אַז אויך דער מנין פון „כל משקלי נדבת המשכן“ (פונקט ווי מנין הכלים) מיינט ניט אַז ער האָט אָפגעגעבן אַ חשבון צו אידן פונעם סך־הכלדיקן סכום פון די נדבות (און ווי מ'האָט זיי אויסגענוצט) בכדי צו באַוואַרענען זיך פון חשד וכיו"ב²², נאָר בלויז וואָס ער איז מונה והולך, ער רעכנט אויס די „משקלי נד-

איז ניט פאַרשטאַנדיק: אפילו ווען מ'זאָל טייטשן אַז „אלה פקודי המשכן“ באַצייט זיך (ניט צו דער פריערדיקער סדרה, נאָר) צו דעם חשבון הנדבות וואָס שטייט ווייטער אין דער סדרה, איז עס דאָך פאַרט אַ המשך און אויספיר (היפך פון 209) פון דער פריערדיקער סדרה — אַז נאָך דעם ווי עס ווערט דערציילט ווי אידן האָבן מנדב געווען צו מלאכת המשכן און מ'האָט גענוצט זייערע נדבות אויף עשיית המשכן — האָט משה רבינו אָפגעגעבן אַ חשבון צו די אידן²² וויפל די נדבות האָבן באַטראָפן און ווי זיי זיינען אויסגענוצט געוואָרן.

שטעלט זיך די שאלה: פאַרוואָס שטייט דאָ דער לשון „אלה“ (וואָס 209 את הראשונים²³) און ניט „ואלה“?

און די שאלה באַוואַרנט רש"י דורך דער הוספה אַז „פקודי המשכן“ באַצייט זיך (ניט נאָר צו דעם חשבון פון די נדבות²⁴, נאָר) אויך צו מנין „כל כליו לכל עבודתו“ — וואָס דערמיט ווערט מבואר ווי „בפרשה זו“ הויבט זיך אָן אַ נייער ענין בשייכות צום משכן. כדלקמן.

לבוש על פרש"י בראשית שם — (הרי) ב' ויקהל מסופר רק ע"ד עשיית המשכן וכליו, ולא ע"ד „פקודי המשכן“ (שהרי לא נמנו שם כלי המשכן) — והליל „אלה כלי המשכן“ וכיו"ב.
22) ראה מדרשים שבעה עה 5. ובכ"כ מפרשים כאן.

23) וראה עץ הדעת טוב (להרח"ו) ריש פרשתנו. אוה"ח כאן. ועוד.

24) אבל מה שכ' בשפ"ח „דלא תטעה לומר דקאי זקא אכלי משכן דסמוך ל' ותקשה לך למה מנה מנין המשקלות“ — צ"ע, דמכיון ד„ואלה מוסיף על הראשונים“, למה נטעה לומר דלא קאי על מנין המשקלות שבפרשה זו, „מוסיף“ על הנאמר בפרשה שלפנ"ו (וע"ד „ואלה המשפטים“)?

25) וכן פירוש (כוונת רש"י) בס' זכרון ומלאכת הקודש על פרש"י כאן.

26) ע"ד וישב לט, ד"ה. מקץ מא, לד. ובכ"מ. וראה רש"י במדבר א, ג.

27) ראה מלבי"ם כאן.

והיינו אַז ביידיע „מנינים“ זיינען פאַר-
בונדן מיט „פקודי“, מיטן תפקיד
הממונה:

פונקט ווי דער מנין הכלים איז געווען
בשייכות מיט דעם וואָס די אידן האָבן
געבראַכט דעם משכן וכל כליו צו משה'ן
ער זאָל זען און קובע זיין אַז זיי זיינען
געמאַכט געוואָרן כדבעי וכו' (און ווי
דער פסוק³⁰ איז דאָרט מסיים „וירא משה
את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר
צוה ה'“) – און דערפאַר ווערן אויסגע-
רעכנט בפרטיות אַלע כלים, ווי ס'איז
דער סדר ווען דער ממונה דאַרף באַש-
טעטיקן אַז אַלע כלים ופרטים זיינען
וויפל מ'דאַרף ובשלימותם –

עד"ז איז דער תוכן פון אויסרעכענען
די משקלי נדבת המשכן, אַז משה, זייענ-
דיק דער ממונה און „בעה"ב" פון
משכן³¹, האָט געהאַלטן „חשבון" פון די
משקלי נדבת המשכן³².

ו. און דאָס איז דער חידוש „בפרשה
זו" לגבי פרשת ויקהל:

אין פרשת ויקהל איז דער גאַנצער
תוכן הדברים וועגן די הכנות צו עשיית
המשכן און וועגן דער עשר' גופא –
פריער וועגן נדבת המשכן און דערנאָך
ווי אַזוי בצלאל ואהליאב כו' האָבן גע-
מאַכט דעם משכן וכליו.

אַבער אין אונזער פרשה רעדט זיך
וועגן „פקודי המשכן" – וועגן די מי-

בת המשכן (ע"ד מנין „כל כליו לכל
עבודתו“).

[ומהאי טעמא איז רש"י מדייק
בלשונו „נמנו כל משקלי נדבת המשכן"
(און ניט אַ לשון „סכום" וכדומה): דער-
מיט וויל רש"י נאָכמער קלאַר מאַכן אַז
דאָ רעדט זיך ניט וועגן געבן אַ סך הכל
פון „סכום מנינים" („סכומהון"), נאָר די
תורה רעכנט בלויז אויס די משקלים²⁸
פון די נדבות „לכסף ולזהב ולנחושת"²⁹].

און דער צוועק פון דעם מנין איז ע"ד
ווי דער מנין הכלים לכל עבודתו –

28 ועפ"ז תומתק ג"כ הוספת הפסוק גבי „כסף
פקודי העדה" – „בקע לגולגולת (מחצית השקל)
(פסוק כו) – שלא נזכר לעיל בר"פ תשא (ל, יג) –
להדגיש שגם הנתינה דבניי היתה קשורה (לא רק
עם סכום כ"א גם) עם משקל*, וכפרש"י „בקע, הוא
שם משקל של מחצית השקל" (וראה לעיל ח"ש
כד, כב: בקע משקלו רש"י שם)**.

ועפ"ז יש לתרוץ גם הסדר בפרש"י „נדבת
המשכן לכסף ולזהב ולנחושת" – כסף לפני זהב,
היפך סדרם בהמשך הפרשה (ועד"ז לעיל,
בהציווי – תרומה כה, ג: ויקהל לה, ה – וכן
בהבהאה – שם, כב:כד. וראה גם תשא לא, ד.
ויקהל לה, לב), והיפך דרגת חשיבותם (כמובן
בפשטות. וראה עשר' יב, א, יב, לה)
– כי „משקלי נדבת המשכן" (היינו שגם
הנדבה ונתינה ה') מודגש ענין המשקל מודגש
גבי כסף, „בקע לגולגולת".

29 וזה גופא הטעם שנמנו רק דברים אלו
(ולא שאר הדברים שבנדבת המשכן) – כי זהב
וכסף ונחושת נמנים במשקל, משא"כ שאר
הדברים מונים לפי השוויות והחשיכות והתועלת
וכו' שלהם. ובוה מובן ל' רש"י „כך משקלי נדבת
המשכן", שכל הדברים שנמנים במשקל נמנו כאן.
וראה לקמן סעיף ז.

30 לט, מג. – ומה שפרש"י (שם, לג) הוא
ביאור על אופן הבאתו (רא"ם ועוד שם. וראה
שיחת ש"פ פקודי תשל). ואכ"מ.

31 וראה גם לקמן ע' 281 ואילך (ע"ד ההלכה),
שבהענין ד, פקודי המשכן גו' ע"פ משה" התבטאה
בעלותו של משה על כל עניני המשכן. ע"ש.

32 והרי גם נדבות המשכן הביאו למשה דוקא
(ראה ויקהל לו, ג).

* וראה ע"ד ההלכה – צפעניו לרמב"ם הל'
שקלים פ"א ה"ג וה"ה.

** גם (ומחצית השקל בשקל הקודש" הוא
כפרש"י תשא ל, יג) „משקל" (וראה רש"י שם ד"ה
גרה וד"ה עשרים יותן ענין המשקל שבנתינה זו, מוסיף
להדגיש עוד יותר ענין המשקל שבנתינה זו, מוסיף
„בקע", שהוא שם מחצית השקל).

(א) די תורה דערציילט נאָר וואָס מ'האָט געטאָן מיטן כסף ונחושת אָבער ניט וואָס מ'האָט געטאָן מיטן זהב (עס שטייט נאָר וויפל זהב עס איז געווען)³⁷.

(ב) אפילו בנוגע צו כסף איז דער חשבון געווען נאָר פון „כסף פקודי העדה“, וואָס יעדערער האָט געמוזט געבן „מחצית השקל“ (תרומת האדנים) – ס'איז אָבער ניטאָ קיין חשבון וויפל כסף ס'איז אַריינגעקומען אַלס נדבת המשכן (וכמפורש בפרש"י³⁸), אַז פון דעם כללות הכסף וואָס מ'האָט געגעבן בנדבה האָט מען געמאַכט כללות הכלי (שרת).

(ג) חוץ די נדבות פון זהב כסף ונחושת זיינען געווען נאָך צען מינים³⁹ וועלכע מ'האָט מנדב געווען לתרומת המשכן, כמפורש בקרא – און מען גע- פינט ניט אין פסוק, אַז משה האָט גע- געבן אַ חשבון פון יענע נדבות?⁴⁰

(ד) אין פסוק⁴¹ שטייט אַז מ'האָט גע- בראַכט נדבות למשכן ביז ס'איז געווען „והותר“ – מ'האָט געבראַכט מער וויפל

נויים און תפקידים פון די וועלכע זיינען ממונים אויפן משכן.

וואו זעט מען „בפרשה זו“ אַן ענין פון „מינוי“ אויפן משכן? זאָגט רש"י „בפרשה זו נמנו כל משקלי נדבת המשכן כו' ונמנו כל כליו לכל עבודתו“, וואָס דאָס איז דער תפקיד פון אַ ממונה צו האַלטן חשבון פון אַלע פרטים³³.

און כדי צו נאָכמער קלאַר מאַכן דעם חידוש פון „פרשה זו“, אַז דאָ רעדט זיך וועגן די „מינויים“ אויפן משכן, איז דער פסוק ממשיך „(אשר פוקד על פי גו') עבודת הלויים ביד איתמר גו'“, און ווי רש"י איז דערויף מפרש „פקודי המשכן וכליו היא עבודה המסורה ללויים במדבר לשאת וכו'“: רש"י איז דערמיט מפרש דעם המשך הכתוב, אַז אַט דער ענין פון „פקודי המשכן“ (דער ענין המינוי אויף עניני המשכן) – וואָס בעת עשיית המשכן איז „פוקד על פי משה“ – איז (לאַחרי הקמת המשכן) די עבודה איבער- געגעבן געוואָרן צו די לויים³⁴, כמסופר אין פ' נשא³⁵ בארוכה, אַז די לויים זיינען ממונה אויף עניני המשכן.

ז. לויט דעם ביאור ווערן פאַרענט- פערט נאָך תמיהות בפרשה זו:

בנוגע דעם חשבון פון די נדבות המשכן פון אונזער סדרה איז פאַראַן אַ „שקו"ט בכ"כ מפרשים³⁶, דלכאורה:

(33) ולכן לא כ' רש"י „פקודי המשכן, מנין משקלי נדבת המשכן כו'“ – שאז הי משמע שהפירוש דתיבת „פקודי“ הוא „מנין“ – כ"א (בדרך סיפור), בפרשה זו נמנו כו' ונמנו כו'.

(34) ועפ"ז מתורץ ג"כ ההמשך דפסוקים שלאח"ז (כ"בג), „ובצלאל גו' ואתו אהליאב גו'“ – כי (ס"ט) גם הם נכללים ב„פקודי המשכן“ (בעת עשיית המשכן).

(35) ראה לעיל הערה 8.
(36) ראה ראב"ע פרשתנו לה, כד ובפירושו הקצר שם. רמב"ן ורבותינו בעה"ת ריש פרשתנו.

פענח רוא. אברבנאל. תולדות יצחק. אלשיך. כלי יקר. לבוש על פרש"י (לה, כד). ועוד. וראה לקמן ע' 280 ואילך.

(37) בכלי יקר מתרץ שלא נתן החשבון על הזהב כי עדיין לא מסופר ע"ד עשיית בגדי כהונה שהי' בהם זהב. אבל עדיין קשה (כמ"ש שם) מדוע לא נתן משה חשבון אחרי עשיית הבגדי כהונה? ותירוץ ע"פ המדרש ש„יצאה ב"ק כו'“ אינו ע"ד הפשט כלל.

(38) תרומה כה, ג. וכהובא באברבנאל כאן. וראה לקו"ש חט"ז ע' 429 הערה 27.

(39) כפרש"י ר"פ תרומה „ו"ג דברים האמורים בענין“. וראה מפרשי רש"י שם.

(40) אבל מ, אבני שהם ואבני מילואים לאפוד ולחושן" אין קושיא, כי בהם לא שייך ליתן חשבון, כי מלכתחילה התנדבו הנשיאים (ויקהל לה, כז) מספר מסוים של אבנים רק כפי הצריך לאפוד ולחושן.

(41) ויקהל לו, ז.

המשכן, נָאָר אַז דאָס זיינען מנינים וואָס משה, אַלס ממונה אויפן משכן, האָט דורכגעפירט בכדי צו האַלטן חשבון פון די נדבות; און אויף צו לאָזן וויסן דעם ענין איז גענוג אַ ביישפּיל, דער מנין פון די עיקרדיקע נדבות, „לכסף ולזהב ולנחושת“⁴⁶.

און דערפאַר איז אויך קיין קשיא ניט וואָס ער האָט ניט אָפּגעגעבן קיין חשבון מפורט וואָס מ'האָט געטאָן מיטן זהב — ווייל די כוונה איז דאָ ניט דער חשבון וואָס מ'האָט געטאָן מיט די נדבות און ווי מ'האָט זיי אויסגענוצט, בכדי להוציא עצמו מן החשד (דאָס וואָס די תורה איז מפרט אויף וואָס מ'האָט גענוצט די נדבות קומט נאָר בדרך אגב) — נאָר, ווי רש"י איז מדייק בלשונו „נמנו כל משקלי נדבת המשכן“, אַז דער מנין המשקלים שטייט בפרשה זו („אלה פקודי“) — ווייל אין דעם באַשטייט דער תפקיד הממונה —

און דערפאַר איז ניטאָ קיין הכרח ובמילא מיידט מען אויס אויסרעכענען דעם ריבוי הפרטים⁴⁷ וואָס מ'האָט געטאָן מיטן זהב — אפילו ניט בדרך אגב, ווי ביי די אַנדערע נדבות.

ח. פון יינה של תורה בפירוש רש"י:

ווי דערמאָנט פריער דיוק לשון רש"י „נמנו כל משקלי נדבת המשכן“ — אַז משה האָט דאָ מונה געווען דעם „משקל“. דאָ איז ניט נוגע די שווייך וכו' פון דעם זהב כסף ונחושת, נאָר בלויז דער משקל.

מ'האָט געדאַרפּט; און עס איז ניט געמאַכט געוואָרן אַ חשבון פון דעם „הותר“?

בנוגע די לעצטע דריי שאלות לערנט מען⁴², אַז משה האָט געגעבן אַ חשבון נאָר פון די זאַכן וואָס האָבן געהאַט אַ גאָר גרויסע חשיבות, אָבער ניט פון די וועלכע זיינען ניט געווען אַזוי טייער און חשוב⁴⁰ (ועד"ז איז דער סכום הכסף פון נדבת המשכן ניט געווען קיין גרוי-סער; און דער „והותר“ איז ניט געווען קיין „דבר חשוב“⁴³).

אָבער דאָס איז ניט קיין תירוץ מספיק; אויב דער טעם אויף „נמנו כל משקלי כו“ איז ווייל אַ גבאי צדקה דאַרף אָפּגעבן אַ חשבון פון די כספי צדקה כדי צו פאַרהיטן פון חשד כו²² — דאַרף עס זיין סיי ווען עס האַנדלט זיך וועגן אַ גרויסן אָדער ניט אַ גרויסן סכום; מצד „והייתם נקיים מה' ומיש-ראל“ דאַרף מען אָפּגעבן אַ פולן און פרטיותדיקן חשבון, עכ"פּ — ביז צו איין שקל⁴⁴.

און וויבאַלד אַזוי איז קשה: ווי קומט עס אַז רש"י פאַרענטפערט ניט די שאלות הנ"ל — די שאלות זיינען אין פשוטו של מקרא, און ווי מ'זעט טאַקע אַז כמה מפרשים פאַרענטפערן זיי און בכמה תירוצים (כל אחד לפי דרכו).

אָבער ע"פ הנ"ל בפרש"י איז קושיא מעיקרא ליתא⁴⁵: מיט די מנינים וואָס שטייען בפרשה זו איז די תורה ניט אויסן צו זאָגן אַז משה האָט אָפּגעגעבן אַ פרטיותדיקן חשבון פון אַלע נדבות

(42) ראה גם אברבנאל כאן.

(43) רמב"ן ויקהל לו, ג.

(44) ראה פרשתנו לה, כח.

(45) וראה עוד ביאור (ע"ד הפשט) שיחת ש"פ

פקודי תשד"מ.

(46) ראה הערה 29.

(47) ראה לבוש שבהערה 36. וראה גם ראב"ע

ועוד שבהערה הנ"ל.

משה": משה רבינו „לייגט זיך אריין“ און איז „פוקד“ אויך די „משקלות“ וואָס אידן גיבן, וואָס דאָס גופא מאַכט זיי ראוי צו ווערן אַ (חלק פון דעם) משכן לו ית'.

ביז אַז די מטבע וואָס אידן גיבן דערביי ווערט⁴⁹ אַ „מטבע של אשׁ“⁵⁰ — דורכגענומען מיט אש הנשמה⁵¹ — וואָס עי"ז בויט מען אויף דעם משכן (פרטי) בשלימותו,

ועי"ז — איז מען מקדים און זוכה צו דעם בנין ביהמ"ק הכללי — השלישי, במהרה בימינו ממש.

(משיחת ש"פ פקודי תשכ"ה)

דער חילוק צווישן משקל און שוויות איז: משקל איז נאָר דער חומר הדבר וכמותו; משא"כ די שוויות פון אַ זאָך איז פאַרבונדן מיט איר חשיבות, איר איכות, איר צורה.

דוגמתם אין עבודת האדם, וואָס אַ איד מאַכט אַ משכן לו ית', דורך דעם וואָס ער איז מקיים מצוות, טוט אין ענינים פון אידישקייט בכלל, זיינען פאַראַן די צוויי ענינים⁴⁸: די עצם עשי' — דער „משקל“, און די כוונת המצוה — די „שוויות“ פון דער עשי', איר תוכן וצורה.

קען מען מיינען, אַז בשעת אַ איד „גיט“ אָפּ צום אויבערשטן נאָר אַן עשי' גשמית אָן קיינע כוונות — ווי פּאַסט צו זאָגן אַז דערמיט קען מען אויפבויען אַ משכן לו ית'?

אויף דעם באַוואָרנט מען, אַז די מִשְׁכָּן קלי' נדבת המשכן זיינען „פוקד על פי

49 בהקדמת כי תשא (משה) את ראש בני'.
50 פרש"י תשא ל, יג (מירושלמי שקלים פ"א ה"ד ובכמה מדרשים) — וממשיך „(מטבע של אשׁ) ומשקלה מחצית השקל“, חיבור ד „אשׁ“ ו „משקל“. וראה בארוכה לקו"ש חט"ז ס"ע 388 ואילך. לעיל ע' 230 ואילך.

51 הלקוחה מתחת כסה"כ (זח"א (הנה"ע) קיג, א. זח"ג (רע"מ) כט, רע"ב. נשא ככג, ב. ועוד) — כמטבע דמתצה"ש (ירושלמי שם ובכמה מדרשים).

48 להעיר ד „בכל כוחו“ פי': 1) במצות מלקות — כח הגשמי שבירו (מכות כב, ב), 2) בעניית אמן ישר"מ — כח הכוונה שבנפשו (שבת קיט, רע"א).

